

РОЛЬ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

О.М. Лютак, О.В. Баула

Луцький національний технічний університет, olenalutak@gmail.com, baula_olena@i.ua

Процеси інтеграції та розширення Європейського Союзу до кордонів України забезпечили створення необхідних умов для її співпраці з країнами об'єднаної Європи, різноманітними європейськими інституціями, участі України в Програмах сусідства Європейського Союзу. Наша держава отримала можливість якнайкраще реалізувати своє вигідне географічне розташування та здійснити важливі кроки на шляху інтеграції до європейського співтовариства. Одним із напрямів реалізації євроінтеграційного вектору України є формування належного інвестиційного клімату. Статус України як сусідньої з ЄС держави відкриває для західних прикордонних областей (зокрема Волині) нові можливості, в т.ч. і щодо залучення прямих іноземних інвестицій.

У таблиці спостерігаємо негативну динаміку надходження прямих іноземних інвестицій у 2015-2017рр. Значний приріст (на 20% відносно 2017р.) відбувся у 2018 році, однак обсяг залучених прямих іноземних інвестицій у 2018 році не досягнув рівня 2014 року.

Таблиця – Динаміка надходження прямих іноземних інвестицій у Волинську область за період 2014-2018 рр.

Рік	Прямі іноземні інвестиції у Волинську область на початок року, млн. дол.	Абсолютне відхилення надходжень прямих іноземних інвестицій відносно попереднього року, млн. дол.	Відносне відхилення надходжень прямих іноземних інвестицій відносно попереднього року, %
2014	341,3	х	х
2015	271,2	-70,1	-20,5
2016	247,1	-24,1	-8,9
2017	249,4	2,3	0,9
2018	300,9	51,5	20,6

Джерело: складено на [1].

У структурі прямих іноземних інвестицій, які надходять з окремих країн світу в економіку Волинської області, найбільшу частку у 2018 р. займає Кіпр – 61,4% та Польща – 15,9%. Обсяг інвестицій з Кіпру у 2017р. порівняно з 2016 р. зменшився на 600 тис. дол., у 2018 р. – збільшився і становив 139,1 млн. дол. Обсяг інвестицій з Польщі у 2016-2018 рр. залишається незмінним і становить 36 млн. дол. У 2018р. зменшилися інвестиційні надходження з Великої Британії та зросли інвестиції з Словаччини [1].

За січень–вересень 2019 року іноземними інвесторами вкладено в економіку області майже 66 млн. дол. США прямих інвестицій (акціонерний капітал). Загальний обсяг інвестицій з початку інвестування становив 355,6 млн. дол., або в середньому 344 долара на одного жителя. Іноземні інвестиції здійснювали партнери з 36 країн світу. Основними країнами–інвесторами є Кіпр, Віргінські Острови (Британські), Польща, Словаччина, Німеччина, на які припадає понад 72% загального обсягу. Найбільше інвестицій отримали господарюючі суб'єкти міст Луцька, Нововолинська та Ковельського і Луцького районів, у які спрямовано 93% всіх інвестицій. Прямі іноземні інвестиції надійшли на 266 підприємств області. Більше 57% внесеного з початку інвестування

іноземного капіталу зосереджено на промислових підприємствах. Зокрема, на підприємствах з машинобудування, оброблення деревини та виробництва виробів з деревини, виробництва харчових продуктів, напоїв, виробництва меблів і хімічного виробництва, виготовлення гумових та пластмасових виробів [2].

В області проведено ряд заходів, основною метою яких було формування привабливого інвестиційного іміджу регіону та збільшення обсягів залучення іноземних інвестицій. Зокрема, продовжено співпрацю з торговельно-економічними місіями у складі посольств України за кордоном та дипломатичних установ, акредитованих на території України (Польща, Азербайджан, Білорусь, Чорногорія) в частині обміну й розповсюдження інформації про економічні можливості області, а також бізнес-пропозицій та інвестиційних проектів місцевих зарубіжних суб'єктів підприємництва.

Зважаючи на вищезазначені факти можна стверджувати про якісні зрушення у інвестиційній сфері Волині, однак інвестиційний клімат регіону не можна вважати достатньо благополучним, а суми прямих іноземних інвестицій достатніми для прискорення інноваційного розвитку регіону для забезпечення його сталого розвитку.

Незважаючи на усі позитивні зрушення у зовнішньоекономічній діяльності Волині, існують певні проблеми, а саме:

- спостерігається недостатній рівень розвитку виробничої кооперації між підприємствами сусідніх держав;

- мізерний рівень фінансової підтримки спільних транскордонних проектів як з боку уряду, так і з боку місцевих органів влади, за винятком облаштування прикордонної інфраструктури;

- недостатній рівень інформаційного забезпечення транскордонного співробітництва та ін. [3].

Очевидною проблемою на Волині щодо використання іноземних інвестицій є нерівномірне їх надходження: іноземний капітал надходить переважно у міста та райони області, що вже є порівняно благополучними в соціально-економічному аспекті, водночас, більшість периферійних районів залишаються у статусі інвестиційних аутсайдерів.

Прямі іноземні інвестиції вважати повною панацеєю для забезпечення сталого економічного розвитку регіону не можна, адже вони можуть сприяти витісненню з ринку внутрішніх виробників і постачальників, вичерпуванню місцевих сировинних ресурсів, збільшенню залежності від іноземного капіталу, трансферту частини прибутків за кордон.

На нашу думку, забезпечити позитивний вплив на регіональний розвиток від залучення іноземного капіталу можливо за умови проведення виваженої регіональної інвестиційної політики у відповідності до чітко визначених пріоритетів сталого розвитку:

- проведення систематичної роботи з вивчення та аналізу експортного потенціалу регіону, динаміки конкурентних переваг;

- здійснення моніторингу та аналізу експортної діяльності підприємств для своєчасного визначення і усунення перешкод;

- використання передових світових технологій з енергозбереження;

- використання інструментів ринку цінних паперів для залучення коштів до фінансування транскордонних проектів області;

- узгодження заходів щодо стимулювання експорту, які передбачаються регіональними й державними програмами економічного розвитку;

- стимулювання розвитку на нових технологічних основах АПК області;

- розвиток транскордонного туристичного потенціалу регіону.

Таким чином, успішна реалізація стратегій розвитку регіонів значною мірою залежить від середовища, у якому вона здійснюється. При дотриманні необхідних умов та збалансуванні інтересів інвесторів та регіону прямі іноземні інвестиції можуть сприяти підвищенню загального рівня конкурентоспроможності не лише Волині, але й усієї держави. Інтенсифікація регіонального розвитку можлива за умови налагодження тісного співробітництва між органами державної влади в регіоні, представниками ділових кіл та вченими. Отримані прямі іноземні інвестиції для забезпечення сталого розвитку регіону, насамперед, доцільно спрямовувати на інновації, пов'язанні передусім з формуванням науково-дослідних мереж та запровадженням нових видів менеджменту. Це сприятиме формуванню перманентного інноваційного середовища у регіоні, набуттю інноваційного процесу інтерактивного характеру.

Список використаних джерел:

1. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності Волині у 2010–2018 роках. URL: http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/Z_2.htm (дата звернення: 25.12.2019).
2. Іноземні інвестиції в економіку області. Волинська обласна рада. URL: <http://volynrada.gov.ua/news/inozemni-investitsiyi-v-ekonomiku-oblasti> (дата звернення: 20.02.2020).
3. Баула О.В., Воробей Н.В. Напрями нарощення зовнішньоекономічного потенціалу Волині в контексті транскордонного співробітництва. Тези ІХ міжнародного науково-практичного семінару «Транскордонне співробітництво як форма розвитку міжнародної інтеграції» (24 травня 2019 р.). Луцьк: Інформаційно-видавничий відділ Луцького НТУ, 2019. 130 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/24660/1/Збірник%20тез%20ІХ%20Семінар_2019-перетворено.pdf (дата звернення: 20.02.2020).